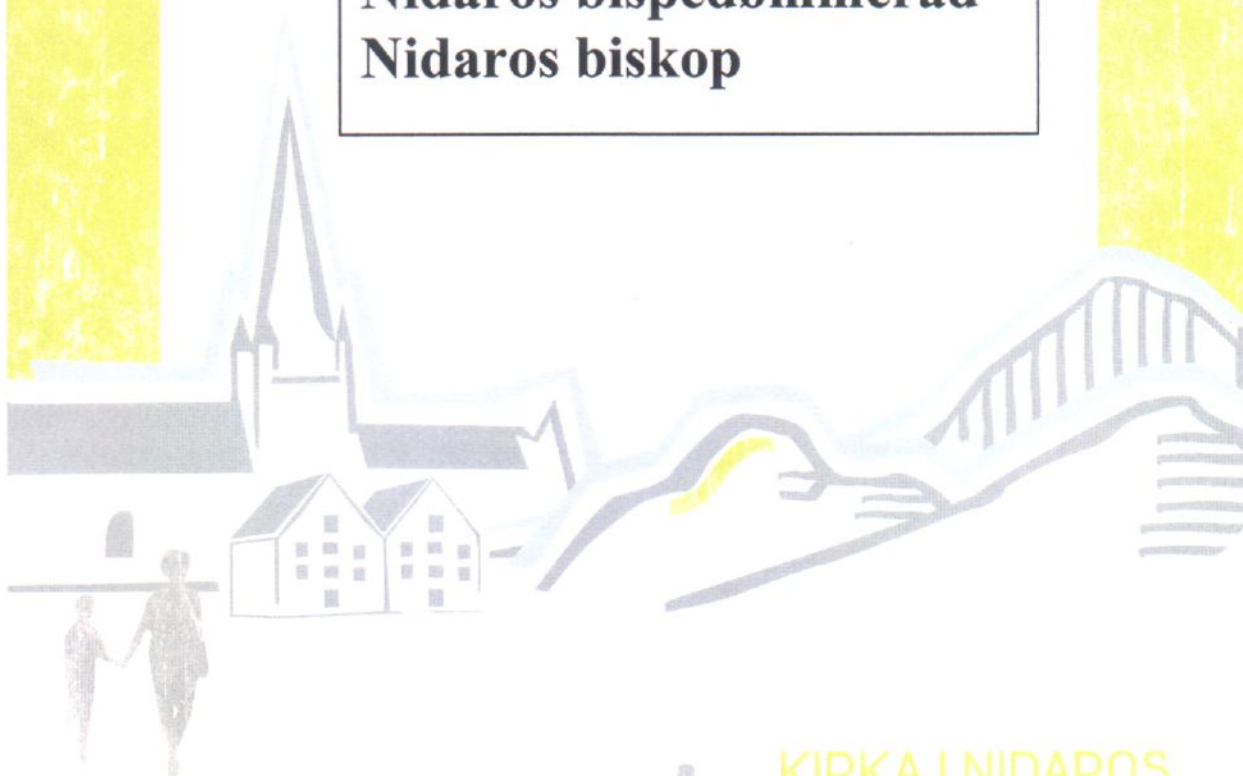


Årsrapport 2010

Nidaros bispedømmeråd
Nidaros biskop



KIRKA I NIDAROS

-her hører vi til



Innledning

Viktige premisser for biskopens og bispedømmerådets virksomhet i 2010 ble lagt i hovedmålet fra Fornyings- og administrasjons- og kirkedepartementets tildelingsbrev:

”Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke, som inviterer mennesker i alle aldre og livssituasjoner til tro og fellesskap. Kirken skal bidra til å styrke lokalsamfunn, målbære menneskeverdet og utfordre til solidaritet. Bevilgningene skal understøtte Kirkemøtets mål for Den norske kirke som en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke. Til dette hører bl.a. at kirkens gudstjenesteliv skal fornyes og utvikles etter de mål som KM og KR fastsetter.”

Bispedømmerådet vedtok i 2009 en strategisk plan som fortsatt står ved lag. Denne er utformet i lys av de langsiktige føringene fra så vel departementet som Kirkemøtet samt lokale forhold.

Strategidokumentet konkretiserer våre overordnede perspektiv under tre overskrifter:

- Vi vil være til stede i alle lokalsamfunn
- Vi vil sette mennesker i sentrum
- Vi vil verne om alt liv

Strategidokumentet utfyller hovedmål og resultatmål gitt av departementet og de føringene som er lagt av Kirkemøtet. Dokumentet har sikte mot menighet og samfunn, og favner gjennom det også den kirkelige etat – presteskapet. Det er ingen motsetning mellom strategidokumentet og de nasjonale føringene.

I departementets tildelingsbrev for 2010 er følgende områder omtalt med utfordringer og strategier:

- kirkeforliket og demokratireformen
- folkekirken
- trosopplæringsreformen
- lokal organisering og økonomi

Bispedømmets virksomhetsplan for 2010 favner alle sider ved rådets og biskopens virksomhet. I planen er følgende områder gitt særlig fokus, ut fra blant annet viktighet, prioritering og arbeidsmessig utfordring for råd og biskop:

- Trosopplæringsreformen
- Folkevalgtopplæring
- Gi kompetanse til menigheter innen kulturfeltet
- Gjenoppta biskopens visitaser
- Videreutvikle prestens lederskap
- Forbedre introduksjonen av nye medarbeidere
- Oppfølging av sykmeldte og reduksjon i sykefraværet

Det som her er nevnt har vært grunnleggende for rådets og biskopens virksomhet i 2010.

Årsrapporten er i forlengelsen av dette tredelt.

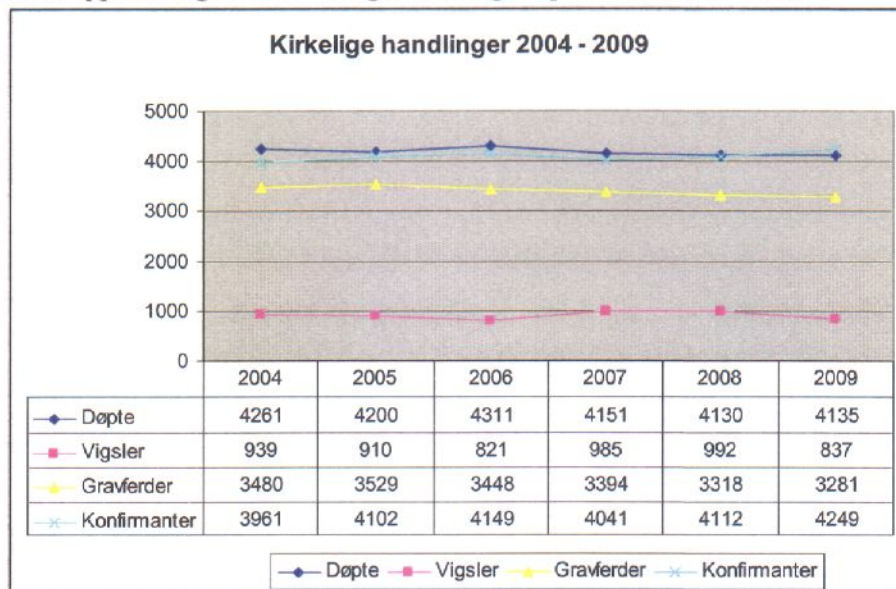
- Først en generell tilstandsvurdering med utgangspunkt i det hovedmålet som er gjengitt foran,
- dernest en resultatrapport knyttet til de resultatmålene som departementet har gitt for 2010 og
- til slutt en rapportering knyttet til forvaltningsmessige sider av virksomheten.

I. Generell tilstandsrapport

Når det skal gis en generell tilstandsrapport er det naturlig å starte med oppslutningen om de kirkelige handlingene og gudstjenestene. Slik oppslutning er et viktig uttrykk for kirkas posisjon i samfunnet og forteller med det noe om tilstanden i bispedømmet. Rapporteringen skjer med utgangspunkt i tilgjengelige statistiske opplysninger.

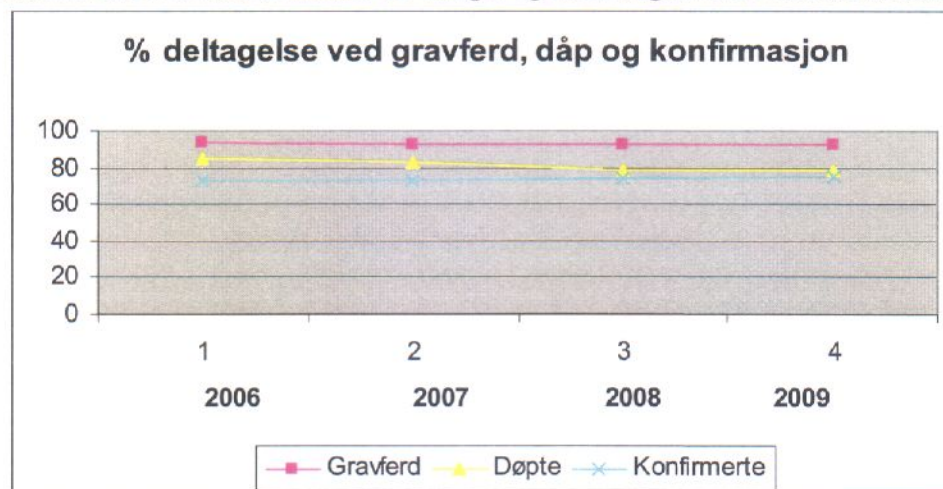
Kirkelige handlinger

Først oppslutningen om kirkelige handlinger i perioden 2004 – 2009:



Det er noen variasjoner fra år til år, og med unntak av konfirmanter er det en viss nedgang i løpet av årene 2004 – 2009. Det mest slående med denne tabellen er at antallet konfirmerte nå overstiger antallet døpte.

For å få et utfyllende inntrykk er det også naturlig å se på andelen døpte i forhold til fødte, andelen konfirmerte i forhold til antallet 15-åringer og andelen gravferd i forhold til samlet antall gravferder:



Dåpsprosenten har i perioden gått ned fra 85 % til 78 %.

Noen prostier har en dåpsprosent over 100, aller mest i Fosen prosti med 134 % døpte i 2009.

Trondheimsprostiene er nede i 56 %, og når vi vet at Trondheim har 40 % av befolkningen i bispedømmet, er det åpenbart at dette trekker dåpsprosenten i hele bispedømmet vesentlig nedover.

Bakgrunnen for de lave dåpstallene i Trondheim er nok flere: Forholdsvis færre etnisk norske som døpes, flere som blir døpt i andre kirkesamfunn, flere som tilhører andre religioner og flere som drar til foreldrenes hjemmemenighet (i Nidaros eller annet bispedømme) for å la barnet bli døpt der. De andre prostiene har med ett unntak en dåpsprosent over 90 %.

Hovedmeldingen er dermed at Nidaros fortsatt har en høy dåpsprosent med unntak av i Trondheim.

Når det gjelder oppslutningen om konfirmasjon er den meget stabil og viser en liten økning i perioden fra 72% til 75%. Her er variasjonene mellom prostiene heller ikke så store – fra Trondheimsprostiene med 64 % til Nærøy med 90 %. Konfirmasjonsprosenten er regnet i forhold til årskullet. Dersom en hadde regnet i forhold til antallet som ble døpt for 15 år siden eller antallet 15-åring med medlemskap i Den norske kirke, ville %-andelen vært vesentlig høyere, men dette har vi ikke tall for.

Gudstjenester

Departementet har bedt om at det i årsrapporten for 2010 gjøres særskilt greie for utviklingen når det gjelder gudstjenester, jfr. at dette også er belyst på en særlig måte i Stiftelsen Kirkeforsknings (KIFO) tilstandsrapport for Den norske kirke 2010.

Foruten å trekke noen paralleller til andre bispedømmer er det rimelig å se på hvordan utviklingen har vært i de ulike prostiene i Nidaros. Dette gjøres for utviklingen fra 2006 til 2009. En mer inngående studie for det enkelte prosti vil bli foretatt i ledelsesdialoger med prostene i 1. halvår 2011.

Gudstjenestestatistikken forteller om antallet gudstjenester på h.h.v. søn- og helligdager og andre dager utenom slike. Vår gjennomgang konsentrerer seg om dette.

Gudstjenestedeltagelse søn- og helligdager

	2006			2009			% endring 2006 - 2009	
	Deltagere	Antall gudstj.	Antall pr. gudstj.	Deltagere	Antall gudstj.	Antall pr. gudstj.	deltagere	antall gudstjenester
Nidaros Bispedømme	457366	4650	98	416721	4333	96	-8,9	-6,8
Nidaros Domprosti	44853	319	141	41925	281	149	-6,5	-11,9
Strinda Prosti	48080	405	119	40830	390	105	-15,1	-3,7
Heimdal Prosti	34833	304	115	31549	310	102	-9,4	2,0
Byåsen Prosti	22759	218	104	20969	210	100	-7,9	-3,7
Fosen Prosti	36827	357	103	35709	358	100	-3,0	0,3
Orkdal Prosti	46283	572	81	42958	517	83	-7,2	-9,6
Gauldal Prosti	50732	541	94	46346	496	93	-8,6	-8,3
Stjørdal Prosti	41128	420	98	36799	391	94	-10,5	-6,9
Sør-Innherad Prosti	43455	401	108	39883	376	106	-8,2	-6,2
Nord-Innherad Prosti	41269	467	88	40925	433	95	-0,8	-7,3
Namdal Prosti	31379	457	69	25188	399	63	-19,7	-12,7
Nærøy Prosti	15768	189	83	13640	172	79	-13,5	-9,0

Med 96 deltagere pr. gudstjeneste er Nidaros nært tallet for hele landet hvor antallet deltagere pr. gudstjeneste på søn- og helligdager var 99. Variasjonene mellom bispedømmene er betydelige, fra 134 (Stavanger) til 78 (Hamar).

På tilsvarende måte er det en betydelig variasjon mellom prostiene i Nidaros. Strinda, Namdal og Nærøy har størst nedgang i antallet gudstjenestedeltagere.

I perioden 2006 – 2009 var nedgangen i antallet gudstjenestedeltagere på søndager i landet som helhet 8,9 %. Utviklingen i Nidaros er dermed den samme som i landet som helhet.

I samme periode var nedgangen i antallet gudstjenester 3,9 % i landet som helhet, men det i Nidaros var så mye som 6,8 %.

Gudstjenestedeltagelse utenom søn- og helligdager

	2006			2009			% endring 2006 - 2009	
	Deltagere	Antall gudstj.	Antall pr. gudstj.	Deltagere	Antall gudstj.	Antall pr. gudstj.	deltagere	antall gudstjenster
Nidaros Bispedømme	124013	1568	79	120443	1308	92	-2,9	-16,6
Nidaros Domprosti	32575	638	51	31874	406	79	-2,2	-36,4
Strinda Prosti	8793	67	131	12256	92	133	39,4	37,3
Heimdal Prosti	12190	134	91	14212	115	124	16,6	-14,2
Byåsen Prosti	10864	77	141	10165	66	154	-6,4	-14,3
Fosen Prosti	6127	50	123	5294	56	95	-13,6	12,0
Orkdal Prosti	8585	139	62	8201	91	90	-4,5	-34,5
Gauldal Prosti	11825	93	127	9649	147	66	-18,4	58,1
Stjørdal Prosti	7868	66	119	7754	64	121	-1,4	-3,0
Sør-Innherad Prosti	9444	108	87	4394	64	69	-53,5	-40,7
Nord-Innherad Prosti	8346	81	103	6619	88	75	-20,7	8,6
Namdal Prosti	5588	89	63	7743	96	81	38,6	7,9
Nærøy Prosti	1808	26	70	2282	23	99	26,2	-11,5

Også for gudstjenester utenom søn- og helligdager ser vi en nedgang i deltagelsen, men den er på langt nær så stor som for gudstjenester på søn- og helligdager. I denne perioden er nedgangen i landet som helhet 2,7 % mens den i Nidaros er 2,9 %.

Utviklingen i prostiene varierer betydelig, med størst økning i deltagelsen i Strinda, Namdal og Nærøy prostier. Strinda er også det prostiet som sammen med Gauldal og Nærøy har størst økning i antallet gudstjenester utenom søn- og helligdager. Nedgangen i antallet gudstjenester er størst i Domprostiet, Orkdal og Sør-Innherad prostier. Når det gjelder antallet gudstjenester utenom søn- og helligdager er nedgangen så stor som 16,6 %, mens nedgangen i landet som helhet er bare 0,3 %.

Når vi i noen prostier ser en sterk økning i antallet gudstjenester utenom søn- og helligdager kan det være et uttrykk for særlige satsinger, blant annet flere fastegudstjenester, men også at det er flere konfirmasjonsgudstjenester på lørdager. Helgene presses ellers av mange andre aktiviteter og da kan gudstjenester på andre dager åpne for gudstjenestefeiring. Likevel kan vi ikke slippe søndagen som hoveddag for menighetens gudstjenestefeiring.

Det er ingen entydig utvikling i prostiene. Antallet deltagere pr. gudstjeneste øker i noen prostier og synker i andre prostier. I landet som helhet var deltagertallet pr. gudstjeneste utenom søn- og helligdager i 2009 74 mens det i Nidaros var 92, noe som er en stigning fra 79 i 2006.

Vi kan konstatere en betydelig nedgang i antallet gudstjenester i Nidaros. Samlet ble det holdt 577 færre gudstjenester i 2009 enn i 2006, noe som er en nedgang på 9,3 %. Denne utviklingen har bakgrunn i flere forhold:

- Nye fritidsordninger har fått full virkning
- Mange steder en gammel gudstjenesteordning som ikke lenger oppleves som adekvat – bl.a. p.g.a. endret bosettingsmønster
- Endret befolkningsstruktur og lettere kommunikasjoner
- Flere gudstjenester felles for flere sokn i tettbygde strøk
- Fokus på bedre kvalitet – ved mer forberedelse og involvering – på færre antall gudstjenester
- Inndraging av prestestillinger

Også gudstjenestedeltagelsen viser en betydelig nedgang i Nidaros i denne perioden. Når dette ses i sammenheng med at det har vært så mange færre gudstjenester er imidlertid nedgangen ikke så dramatisk. For gudstjenester på søn- og helligdager er nedgangen pr gudstjeneste bare 2 fra 98 til 96, mens det for gudstjenester utenom søn- og helligdager er en stigning med 13 fra 79 til 92.

I KIFOs rapport reflekteres det over nedgangen i gudstjenestedeltagelsen og det refereres til at andre undersøkelser viser at antallet som går til gudstjeneste minst månedlig synker. KIFOs konklusjon er at når nedgangen i gudstjenestedeltagelsen likevel ikke er større enn den er, kan dette skyldes at antallet av dem som går i kirken av og til samtidig har økt. Dette er en slutning som høres rimelig og som samsvarer med observasjoner i Nidaros; særlig at antallet i dåpsfølgene er stigende og gjennomgående betraktelig høyere enn for 10 – 15 år siden. Det er derfor grunn til å tro at antallet dåp vil komme til å ha stor betydning for utviklingen i gudstjenestedeltagelse i årene framover. Et annet forhold som vil få betydning for gudstjenestedeltagelsen er utvikling av trosopplæringstiltak knyttet til gudstjenester.

Andre trekk ved utviklingen i gudstjenestelivet er ellers flere gudstjenester i friluft, noe som også senker terskelen for deltagelse. Gjennom dette trer flere "helligsteder" fram i folks bevissthet. I forlengelsen av dette må vi spørre om vi har en teologi og en kirkeforståelse som møter dette på en adekvat måte. Flere gudstjenester holdes også til andre tidspunkt enn kl 1100 på søndagen. Vi har også en utvikling som forteller om høymesse kl 1100 og dåpsgudstjeneste kl 1300 samme søndag.



Foto: Kjellrun Sporild: Lysmesse ved Saksvikkorsen desember 2010

Folk har alltid hatt en grunn til å skulle gå på gudstjeneste – for mange er det å tilhøre et trosfellesskap og høre evangeliet forkynt det primære – for andre må det til en annen utenforliggende begrunnelse, et påskudd eller en anledning til for å delta i gudstjenesten og gjennom det få del i fellesskapet. Deltagelse ved dåp, trosopplæringsmarkeringer, konfirmantjubileer, kirkejubileer og andre typer begivenhetsgudstjenester gir slike muligheter. Vårt inntrykk er at mange menigheter arbeider bevisst med hvordan gudstjenesten kan favne hele bredden av folkekirken.

I tiden framover ser vi det som viktig å stimulere ytterligere til å inkludere de mange ressurser som finnes i lokalmiljøene også i gudstjenestesammenheng. Ved det vil bredden og mangfoldet komme enda sterkere til uttrykk. Samtidig må vi finne former og uttrykk som gir de som regelmessig går til gudstjeneste tilstrekkelig påfyll. Den fornyelse av gudstjenestelivet som vi nå står foran vil gi mulighet for både større involvering, fleksibilitet og stedegengjøring. Gjennom det kan vi på ulike måter favne bredden av gudstjenestesøkende mennesker. I forlengelsen av Kirkemøtets vedtak om nye liturgier gjenstår et omfattende arbeid slik at intensjonene i gudstjenestereformen skal få nedslag i menighetene og føre til større deltagelse.

Biskopen er nå i ferd med å få inn forslag til nye gudstjenesteordninger fra alle prostene. Gjennom dette materialet vil en få et nærmere innblikk i om den utviklingen som har skjedd over noen år har fått langsiktig nedslag. Siktetpunktet er å fastsette nye gudstjenesteordninger i alle menigheter i 2011.

I tillegg til gudstjenestedeltagelse forteller deltagelsen i nattverd noe om hvordan menneskene gir troen sin til kjenne. Følgende tabell illustrerer dette:

Gudstjenester med nattverd og deltagelse i nattverd

	2006			2009		
	Antall gudstj. med nattverd	Antall nattv.delt.	Antall nattv.delt. pr. gudstj.	Antall gudstj. med nattverd	Antall nattv.delt.	Antall nattv.gj. pr. gudstj.
Nidaros Bispedømme	2052	65586	32	2042	61792	30
Nidaros Domprosti	302	15898	53	345	14969	43
Strinda Prosti	219	7493	34	240	8246	34
Heimdal Prosti	133	3974	30	154	3598	23
Byåsen Prosti	125	5002	40	132	5510	42
Fosen Prosti	129	3341	26	114	2717	24
Orkdal Prosti	220	4363	20	191	3673	19
Gauldal Prosti	230	8569	37	198	5491	28
Stjørdal Prosti	168	3639	22	153	4315	28
Sør-Innherad Prosti	150	5569	37	148	5361	36
Nord-Innherad Prosti	147	4847	33	161	4838	30
Namdal Prosti	172	2399	14	149	2234	15
Nærøy Prosti	57	492	9	57	840	15

Antall gudstjenester med nattverd er nærmest konstant fra 2006 til 2009. Foran er vist at antallet gudstjenester har sunket. Andelen gudstjenester med nattverd har dermed steget. Nedgangen i nattverddeltagelsen er 5,8 %, mens det i landet som helhet er en økning med 1,8 % i samme periode. Nedgangen i antallet nattverdgjester er særlig stor i Gauldal prosti, noe som for en stor del skyldes at det i 2006 var speiderlandsleir på Røros med gudstjeneste med nattverd.

Nedgangen i nattverddeltagelsen antas å ha nær sammenheng med hvem i menigheten som deltar på gudstjeneste. Foran er vist til KIFOs konklusjon om at det nå er flere som deltar på gudstjeneste bare av og til, og erfaringsmessig går disse mindre til nattverd. Vi anser nedgangen i nettverddeltagelsen som en grunnleggende utfordring for menighetene i Nidaros, og dette er det grunn til å arbeide videre med.

Enkelte dager har en særskilt oppslutning om gudstjenestene. Det gjelder særlig ved konfirmasjon og på juleaften. Det er grunn til å glede seg over at om lag 50 000 mennesker søker til gudstjeneste i Nidaros hver julaften, selv om vi også her ser en nedgang i løpet av de siste årene. I 2009 gikk 13,2 % av medlemmene på gudstjeneste denne dagen:

	2006	2007	2008	2009
Deltagere juleaftengudstjenester	51864	49364	49235	47918

Gjennomgangen foran om gudstjenester og kirkelige handlinger viser en nedgang i oppslutning og omfang. Det må likevel slås fast at vår kirke fortsatt er bispedømmedekkende og at menighetenes gudstjenesteliv og de kirkelige handlingene er det mest synlige og samtidig grunnleggende i menighetene.

Gjennomgangen speiler også at vi både er folkekirke som favner bredt og at kirka utgjør et trosfellesskap hvor mange lar dette komme til uttrykk ved å delta i nattverden. Dette mangfoldet utgjør både en rikdom og en utfordring. Utfordringene er sammensatte og fordrer en bred tilnærming til spørsmålet om fremtidig gudstjenestefeiring i kirka vår.

Visitaser

Et annet viktig verktøy for å binde kirka sammen, og kirka og lokalsamfunnet sammen, er biskopens visitaser. Disse gir anledning til samtaler om utviklingen av både folkekirke og trosfellesskap – hvordan være troverdig til stede i alle lokalsamfunn. Om dette skriver prosten i Namdal slik i sin årsrapport for 2010: *"Kirken er en institusjon som oppleves som en god bidragsyter og relevant*

samarbeidspartner i mange sammenhenger. Biskopens visitas til Overhalla og Høylandet i februar, var en sterk bekreftelse på nettopp dette – åpne dører og gode forventninger.”

Ett tema som får stor oppmerksomhet under visitasene er rekruttering og ivaretagelse av frivillige. Vi har et stort korps av frivillige i menighetene – statistikken forteller om 10 555 frivillige medarbeidere i Nidaros i 2008. Likevel etterlyses av flere en metodikk for rekruttering, kompetanseoppbygging og oppfølging av frivillige. Her har vi et stykke å gå slik at denne delen av kirkas egenart, det å bli holdt oppe av medlemmene – ikke bare av de tilsatte, kan bevares og forsterkes.

Biskopen har i 2010 gjennomført fem visitaser: Skage, Ranem og Høylandet sokn, Ranheim og Charlottenlund sokn, Vikna sokn, Snåsa sokn, Rissa, Stadsbygd, Sør-Stjørna og Hasselvika sokn.

Sør-samisk kirkeliv

Statistisk materiale innefor sørsamisk kirkeliv er ikke utviklet slik det burde. I samarbeid med Samisk kirkeråd er det imidlertid i 2010 fastsatt indikatorer som fra 2011 vil gi et bedre statistisk bilde av det samiske kirkelivet i de tre nordligste bispedømmene.

Diakoniarbeideren og prest for sørsamer har videreført sin tjeneste i 2010. Det har omfattet blant annet gudstjenester, kirkelige handlinger, besøkstjeneste, deltagelse på ulike typer samlinger for den sørsamiske befolkningen, foredragholder ved seminarer m.m. Til oversettelse av bibeltekster i regi av Bibelselskapene i Norge og Sverige har sørsamepresten brukt så mye som 12 uker, uten at det har vært mulig å sette inn vikar. Det har imidlertid ikke vært mulig å prioritere arbeid med liturgier og salmer. Presten er også redaktør for Daerpies Diere / Sydsamisk kirkeblad, et arbeid som er dimensjonert til 8 uker.

Det har vært arbeidet systematisk med å rekruttere medlemmer til Samisk menighet i sørsamisk område. Ved årsskiftet har menigheten i overkant av 200 medlemmer. I 2011 vil menighetsrådet arbeide ytterligere for å heve medlemstallet slik at det demokratiske grunnlag for menighetsrådet blir styrket.

Det har utviklet seg gode tradisjoner for blant annet friluftsgudstjenester 3 steder i sommerhalvåret (Tydal, Grane og Røyrvik), gudstjenester i anledning Samefolkets dag og sørsamisk gudstjeneste i Oslo. Nytt tiltak i 2010 var en meget vellykket familiesamling som omfattet 65 deltagere, lokalisert til Nidaros pilegrimsgård og med gudstjeneste i Nidarosdomen. I 2010 er også i samarbeid med Härnösand stift inngangsatt et 2-årig kursopplegg for å dyktiggjøre menighetsprester m.fl. i sørsamisk språk og gi innsikt i samisk kultur og identitet. Fra Norge deltar 14 og fra Sverige 19 kirkelig tilsatte. Også i dag benyttes sørsamisk språk regelmessig ved gudstjenester flere steder i bispedømmet, ikke minst i Snåsa menighet som er den eneste menigheten innenfor forvaltningsområdet for samisk språk i bispedømmet.

I løpet av 2010 har bispedømmerrådet i forståelse med menighetsrådet forberedt overføring av et sørsamisk trosopplæringsprosjekt fra Nord-Rana til Samisk menighetsråd, noe som trer i kraft fra årsskiftet 2010/2011. Dette innebærer at det nå blir til sammen 3 1/2 årsverk knyttet til det sørsamiske arbeidet. Det gir grunnlag for å utvikle et godt team av faste medarbeidere. Mer og mer påtrengende blir imidlertid behovet for å oppjustere stillingen som daglig leder til hel stilling.

Den store utfordringen innen det sørsamiske området er at det skal favne spredtboende mennesker i tre bispedømmer, med et nybrottsarbeid på en rekke områder og som det tar tid både å utvikle og å innarbeide.

Kultur og kirke

Vår kirke har lang tradisjon for å bidra til kulturlivet i vid forstand. I våre kirkebygg får lokalbefolkningen del i en mengde kulturopplevelser. Statistisk må vi også her tilbake til 2009 hvor vi finner følgende tall:

	Antall	Deltagere
Konsserter i regi av menigheten	419	63844
Konsserter i regi av andre	446	63828
Andre kulturtilbud i regi av menigheten	153	10165
Andre kulturtilbud i regi av andre enn menigheten	131	11601

Nærmere 150.000 personer har delt kulturopplevelser i bispedømmets kirker dette året. En del av dette skjer i adventstiden, og det kan være grunn til å stoppe med en liten refleksjon om alle konsertene i adventstiden: Julekonsertenes sterke posisjon er ikke et spørsmål om bare stemning, like mye en understrekning av kirkehuset som et unikt sted for å møte ”dypere lag” i livet, noe mennesker utfordres på særlig ved juletider. Et gavmildt julebudskap gir næring til folks ønske om å samles i kirka. Det er lett å undervurdere juleevangeliet som understrøm og bærekraft i konsertene.

Opprettelsen av stillingen for kulturrådgiver i bispedømmet har allerede gitt virkninger i menighetene, selv om det enda er for tidlig å lese noe statistisk uttrykk for endringer. Gjennom kurs for tilsatte og frivillige i alle prostiene er det gitt inspirasjon og kompetanse innen kulturarbeidet, herunder om utforming av søknader til Norsk kulturråd og andre aktuelle søkerinstanser.

Norsk kulturråd har i 2010 innvilget om lag kr 600.000 i støtte til 6 søkere med kirkelig forankring i bispedømmet, herunder en omfattende konsertserie i kirkene i Strinda prosti som fikk innvilget kr 200.000. I løpet av 2010 har en også mottatt tilsagn fra den norske ambassaden i Tanzania om kr 350.000 til et økumenisk prosjekt som innbefatter en reise for Steinkjer Gospelkor til Dar es Salam for å møte et afrikansk gospelkor.

Samarbeid med Olavsfestdagene i Trondheim er ført videre. Den kirkelige profilen står seg og er i stadig utvikling, ikke minst som følge av erkjennelsen av at Nidarosdomen er et ubestridt sentrum for festdagene. Olavsfestdagene 2010 la stor vekt på samtaler om verdispørsmål (verdier på liv og død), ved både folkemøte og tettere samtaler i Nidarosdomen.

I løpet av 2010 har Reformasjonsprosjektet Austråt 1537 på Ørlandet blitt et prosjekt som bispedømmet støtter opp under som ide og med ulik type rådgivning. Dette er et lokalt forankret prosjekt som legger vekt på bredden i reformasjonens betydning for utviklingen i Norge. Både kultur, teologi og samfunnsutvikling fokuseres. Prosjektet står i sammenheng med temaet for Kirkemøtet 2010: Luther glede.

Internasjonalt og økumenisk perspektiv

Misjonsengasjementet i menighetene står i et internasjonalt perspektiv og 99 menigheter har nå misjonsavtaler med misjonsorganisasjonene. Bispedømmerådet har i 2010 videreført samarbeidet innen SMMN. Oppfølging og evaluering av misjonsavtaler og Lys til verden-aksjonen er sentralt. Erfaringer i lys av Edinburgh 2010 er trukket inn særlig ved ett større felleskirkelig arrangement. I 2010 var tiden kommet til å besøke vårt vennskapsbispedømme i Etiopia. Det var 8 deltagere fra Nidaros med biskopen som leder. Også enkeltmenigheter har utveksling og samarbeid med menigheter i andre land. I 2010 var for eksempel representanter fra Bakklandet menighet på reise til Madagaskar. Slike besøk styrker bånd og gir ringvirkninger i bispedømmet.

I et internasjonalt perspektiv stod også prostenes studietur til Syria med besøk og samtaler med de kristne minoritetskirkene der. Samarbeidet i Midt-Norden er ført videre med et nytt møte med representanter for Härnösand og Lappo stift i Trondheim. Hovedtema var reformasjonens betydning for hvordan vi kan være troverdige kirker i dag. I tillegg var samarbeid om samisk kirkeliv og kirkelig beredskap i kriser tema. Også grensetreffet for prester i Härnösand og Nidaros ble denne gangen arrangert i Trondheim, med fokus på pilegrimsarbeid og reformene i vår kirke.

Forum for muslimsk-kristen dialog i Trondheim presenterte i 2010 et resyme-dokument fra samtaleforumet har hatt de siste fire årene. Dette har vist seg å bli et viktig forum for interreligiøs dialog og forumet videreføres.

Mye mer

Mye mer kunne vært beskrevet for å synliggjøre at kirka i Nidaros er i tråd med hovedmålet slik dette er gjengitt innledningsvis. Ikke minst gjelder dette i forhold til mange av Kirkemøtets og Kirkerådets mål og prioriteringer, med henblikk på både situasjonen i menighetene og områder bispedømmeråd og biskop har arbeidet med i 2010. Her tas med noen korte glimt som tillegg til det som fremkommer under II og III.:

- Et omfattende diakonalt arbeid som i menighetene spenner over et vidt felt og hvor det fra bispedømmets side gis faglig påfyll og stimulans på fagdager for diakoner og diakonarbeidere. Samtidig bekymrer det oss at en presset lokalkirkelig økonomi noen steder gir som utslag at stillinger for diakoner holdes vakant/ inndras.
- Innen miljø, forbruk og rettferd har bispedømmerådet reorganisert ressursgruppen og gitt denne en bredere faglig sammensetning som bl.a. gjenspeiler den kompetansen som finnes i Trondheim når det gjelder teknologiutvikling. Arbeidet med grønne menigheter og miljøsertifisering på fellesrådsnivå vil bli tatt opp igjen i 2011. Det er påbegynt et samarbeid med Norges kristne råd, Trondheim kommune og lokalkirkelige instanser om grønt pilegrimsmottak i Nidaros (Trondheim som grønn pilegrimsby).
- Samarbeidsavtalen mellom Trondheim kommune, fellesrådet og biskopen om tiltak for institusjons- og hjemmeboende med særlig omsorgsbehov er fornyet og vil bli arbeidet videre med særlig i lys av samhandlingsreformen.
- Et blomstrende konfirmantarbeid hvor både tilsatte og frivillige bidrar til fornyelse, høy kvalitet og tilhørighet til kirken for over 4000 ungdommer hvert år. Skole/barnehage-samarbeidet som i stor grad har stabilisert seg med større velvilje fra skolene enn for noen år siden, også når det gjelder skolegudstjenester. Bispedømmerådet har bidratt med blant annet en fagdag om "Barn og gudstjeneste".

Ellers erfarer vi, ofte gjennom visitasene, at menighetene og kommunene har en stigende bekymring for barn- og unges oppvekstvilkår. Til tross for et imponerende arbeid og en rekke tilbud i lokalsamfunnene er det foruroligende mange som faller utenfor. Bakgrunnen for dette er sammensatt. Dels kan det handle om at de nærmeste omsorgspersonene utgjør et for svakt nettverk, dels kan det handle om adferdsproblematikk med ulike årsaker. Menighetene møter dette i mange sammenhenger, bl.a. i konfirmantarbeidet og det diakonale arbeidet hvor ressursene til å møte dette er for små. I 2011 vil biskopen i samarbeid med Fylkesmennene i Trøndelagsfylkene se nærmere på hvordan man i fellesskap kan arbeide med denne utfordringen.

Oppsummering

I forhold til hovedmålet nevnt innledningsvis viser gjennomgangen foran at menighetene i Nidaros inviterer mennesker i ulike aldre og livssituasjoner til tro og fellesskap ved en rekke anledninger, og at dette skjer i alle deler av bispedømmet. Kirka har fortsatt en solid posisjon i befolkningen ved at 86 % av befolkningen i Nidaros er medlemmer. Oppslutningen om gudstjenester og kirkelige handlinger ligger fortsatt på et høyt nivå. Samtidig viser denne gjennomgangen at vi har en mangfoldig kirke hvor det er forskjeller mellom både prostier og menigheter og hvor mennesker på ulike måter gir tilkjenne sin tilknytning til kirka.

I et lengre tidsperspektiv må vi også si at utviklingen er bekymringsfull. Den nedgangen vi ser i oppslutning utfordrer oss på mange måter: Makter vi som kirke å møte folk der de er i livene sine?

I 2010 har Direktoratet for forvaltning og IKT også publisert en omfattende innbyggerundersøkelse. Denne gir tilbakemeldinger om svært stor tilfredshet blant brukere av kirkelige tjenester og tilbud. Underlagstallene for Trøndelag viser at tilfredsheten i vårt bispedømme i all hovedsak er lik eller over landsgjennomsnittet. Dette er tegn på at kirkas tjenester utføres med høy kvalitet og er tilrettelagt på en måte som medlemmene er fornøyd med.

II. Resultatrapport

1. Videreføre demokratiereformen

Det er ikke gitt særskilte resultatindikatorer for dette området for 2010.

Kirkevalget i 2009 fikk en oppslutning som ga en betydelig større demokratisk legitimitet for de kirkelige rådene enn hva som har vært tidligere, noe som vurderes som udelt positivt. Dette gjelder både for menighetsrådene og bispedømmerådet.

Nidaros bispedømme har kompetente råd med oppmerksomhet rettet mot å styrke menneskenes tro og å bygge gode fellesskap i lokalsamfunnet. Gjennom dette bidrar rådene til at menigheten blir en livsnær aktør i lokalsamfunnet i tråd med de overordnede målene som er gitt av Kirkemøtet og ut fra lokale behov og prioriteringer.

Ungdomsdemokratiet er ført videre med Ungdomsting og Ungdomsråd.

Deltagelsen på Ungdomstinget (31 i 2010) er betydelig lavere enn ønskelig. Dette kan skyldes flere forhold, bl.a.: Mange ungdommer reiser fra menigheten sin etter videregående skole, sterkere organisasjonstilhørighet enn tilhørighet til menighet og kirke, ikke innarbeidet tradisjon for å delta – engasjement i det lokale utfordrer sterkere. At arbeid for gruppen 18 – 30 år gjennom mange år ikke har hatt et sterkere fokus teller nok også.

For å styrke rådernes kompetanse gjennomførte bispedømmerådet prostivise menighetsråds kurs våren 2010. Etter den første kursrunden for menighetsrådene ultimo 2009, som handlet om en generell innføring i kirkelig arbeid og menighetsrådenes oppgaver, hadde kursene i 2010 et sterkere fokus på kirkens grunnleggende oppgaver som trosopplæring, gudstjenesteliv, misjon, kirke og kultur o.a.

I 2010 er det arbeidet systematisk med tanke på å forberede valget i 2011 i lys av de evalueringer som ble gjort både nasjonalt, regionalt og lokalt og i lys av de styringsparametre som antas å gjelde for området også i 2011. Bispedømmerådet har i den sammenheng vedtatt en medie- og kommunikasjonsplan. Ved 2011-valget skal det tilrettelegges bedre for at velgerne får informasjon om kandidatens synspunkter og hva de står for i kirkelige spørsmål. Dette forutsetter større engasjement fra kandidatene selv, kvalitetsheving på informasjonsmateriellet og samarbeid med media. Samtidig er det et mål å heve valgdeltagelsen ytterligere.

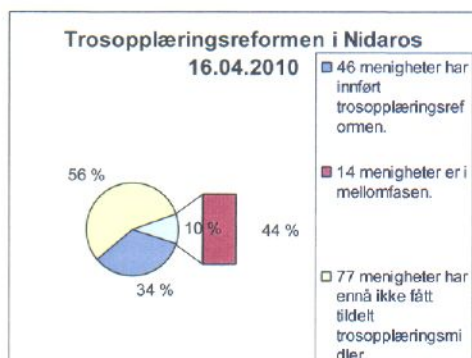
Gjennom dette arbeidet er resultatmålet nådd på en tilfredsstillende måte.

2. Videreføre trosopplæringsreformen

Resultatindikatorerne for dette området er:

	2010
Andel menigheter som er tilført trosopplæringsmidler	44 %
Gjennomsnittelig antall timer trosopplæringstilbud i menigheter som er tilført midler i gjennomføringsfasen	181
Totalt andel inviterte som kom	59 %
Gjennomsnittelig deltakerandel ved tiltakene	68 %
Gjennomsnittelig deltagerandel for et utvalg av trosopplæringstilbudene i menighetene	
- Utdeling av 4-årsbok %	21-89 %
- Lys Våken	15-51 %
- Utdeling 6-årsbok e.l.	42-100 %
- ...	

Samlet oversikt for menighetenes status m.h.t. tilgang på trosopplæringsmidler viser følgende:



46 menigheter i 5 prostier (Nærøy, Sør-Innherad, Byåsen, Heimdal og Orkdal) er nå inkludert i gjennomføringsfasen, noe som tilsvarer 34 % av menighetene. I tillegg er 14 menigheter i mellomfasen slik at totalt 60 av 135 menigheter (44 %) har fått trosopplæringsmidler i 2010.

Gjennomsnittlig antall timer trosopplæringstilbud i de menighetene som er tilført midler og er i gjennomføringsfasen er slik det fremgår 181 timer. Antallet timer tilbudt varierer mellom prostiene:

Sør-Innherad prosti - 288 timer

Byåsen prosti - 212 timer

Heimdal prosti - 140 timer

Nærøy prosti - 50 timer

Sør-Innherad prosti er det prostiet som først ble inkludert i gjennomføringsfasen og som har arbeidet lengst med å systematisere og utvikle trosopplæringen. Når det gjelder Nærøy antar vi at det lave timetallet henger sammen med vakanseperiode og skifte av medarbeider.

Tilgjengelig statistikk viser at 5182 barn ble invitert og 3081 deltok. Dette gir en oppslutning totalt på 59%. Gjennomsnittlig deltakerandel på enkelttiltakene var 68%.

Enkelttiltakene spenner over et vidt felt. Rapporteringssystemet gjør det til dels vanskelig å danne seg et godt inntrykk og å sammenligne, men at aktiviteten er omfattende fremgår tydelig.

De som har rapportert dåpssamtaler viser 100 % deltagelse. Dette må sees i sammenheng med at dette er et tilbud som er utviklet over tid før trosopplæringsreformen ble igangsatt.

De andre tiltakene har varierende oppslutning. I oversikten er vist variasjonene når det gjelder utdeling av bok/CD til 4-åringer og 6-åringer samt deltagelse på Lys Våken. Andre tiltak som vi finner igjen i flere menigheter er babysang med til dels svært stor oppslutning, tiltak rundt de kirkelige høytidene og oppfølging/lederkurs for tidligere års konfirmanter. Et gjennomgående inntrykk er at tiltak som går over tid har mindre %-vis oppslutning enn tiltak som er konsentrert i tid.

Vi registrerer at rapporteringssystemet oppleves krevende og omfattende for menighetene. Det er gode grunner til å forenkle dette og kanskje konsentrere seg om færre og mer entydige tiltak som det skal rapporteres om. Vi registrerer med tilfredshet at Kirkerådet i samarbeid med Kirkeforskning har igangsatt en evaluering og videreutvikling av rapporteringssystemene. Med den nærkontakt bispedømmerådene har med menighetene vil også erfaringene herfra kunne gi nyttige bidrag til dette arbeidet.

Bispedømmerådet har gjennomført årsrapportsamtaler med alle enhetene i tråd med bestemmelsene og ellers opprettholdt jevnlig kontakt med enhetene. Dette siste har vist seg særlig viktig de steder hvor det oppstår vakanse i stillinger.

I Orkdal prosti, som ble innlemmet i 2010, er gjennomført drøftingsmøte, oppstartsamling og innføringskurs slik føringene fra Kirkerådet tilsier. Med 19 menigheter i prostiet, store avstander og interessenemotsetninger ble det en betydelig utfordring å få på plass tjenelige enheter.

Trosopplæringsmedarbeidere er tilsatt i alle enhetene med ett unntak og arbeidet med konkrete tiltak har kommet i gang. Med det ene unntaket er dette tilfredsstillende.

En egen fagdag er gjennomført for ansatte i alle menigheter som får trosopplæringsmidler og det er gjennomført 2 inspirasjonssamlinger med tanke på breddetiltaket "Tårnagentene". Stiftsdagene 2010 samlet 210 ansatte fra hele bispedømmet til temaet: "Gud gir – vi deler" – med siktepunkt å fornye og forsterke engasjementet for trosopplæring.

På dette resultatområdet mener vi at målene er nådd på en tilfredsstillende måte.

Trosopplæring foregår i alle menigheter uavhengig av trosopplæringsmidlene og det kan være naturlig å se noe mer på hvordan ett av tiltakene har nedslag prostivis. Det tiltaket som ved siden av dåpsamtale og konfirmasjon har bredest oppslutning er utdeling av 4-årsbok.

Prosten i Sør-Innherad beskriver dette slik i sin årsrapport: "Utdeling av 4-årsbok er et eksempel på at et trosopplæringstiltak først når i bredden etter mange års drift. Det ser vi også ved at de menigheter som har holdt på lengst med trosopplæring stort sett har høyere oppslutning enn de som nettopp har startet." Det er mange års arbeid som ligger bak at utdeling av 4-årsbok nå en oppslutning på 50 % i bispedømmet. Oversikten nedenfor viser hvordan dette varierer fra prosti til prosti: Utdeling av 4-årsbok har i dag slik oppslutning i bispedømmets prostier:

Prostier/enhet	Antall utdelte 4-årsbøker	% 4-åringer som har fått bok
Fosen	192	75 %
Orkdal	287	68 %
Gauldal	285	63 %
Trondheimsprostiene	626	29 %
- herav Klæbu	32	36 %
Stjørdal	248	49 %
Sør-Innherad	281	63 %
Nord-Innherad	301	75 %
Namdal	166	59 %
Nærøy	84	82 %
Nidaros bispedømme	2502	50 %

2500 barn fikk 4-årsboka – dette tilsvarer 50 % av barna i årskullet. Variasjonene er betydelige mellom prostiene, fra 82 % i Nærøy til 29 % i Trondheimsprostiene. Også innenfor prostiene er det forskjeller. Dette avspeiler i hvor lang tid og hvor tungt det har vært satsset på tiltaket. Vi ser at det er en noe høyere deltagelse i menigheter som har fått trosopplæringsmidler og som er i gjennomføringsfasen enn i andre menigheter. Dette gjelder også i Trondheim hvor deltagelsen ellers er lavest.

At det blomstrer og skapes gode tiltak også i Nidaros ble synlig på en spesiell måte da Trosopplæringsprisen 2010 ble tildelt Levanger, Okkenhaug og Ytterøy menigheter med prosjektet 3 go'e – knyttet til de tre store høytidene jul, påske og pinse. Priskomiteen beskriver 3 go'e som et flott breddetiltak med stor overføringsverdi.



Biskop Tor Singsaas og menighetspedagog Helga Matea Nøst

Organiseringen av trosopplæringsreformen med etablering av enheter og organisering av stillinger er en krevende prosess som fordrer både kompetanse og tid. Kirkeverger og proster i prostier som enda ikke er innlemmet i reformen forbereder seg nå ved å arbeide med slike utfordringer. Dette er et uttrykk for både utålmodighet og erkjennelse av at gode forberedelser vil gi en raskere og mer smidig innføring. Bispedømmerådet vil bidra til dette i enda større grad i 2011. Utfordringen med dette er at

utålmodigheten kan bli desto større jo lengre tid det går før prostiet blir innlemmet i reformen. En av prostene skriver slik om dette i årsrapporten for 2010: *”Det har vært lagt planer med tanke på full skala tildeling, men en ser at både frivillige og ansatte er desillusjonerte med tanke på videre planlegging og å holde saken varm. ... Prostiet kan ikke vente lenger på nye midler og fornyet satsing på ban og unge.”*

Å oppnå breddevirkning av nye tiltak vil ta lengre tid enn mange har sett for seg. Breddevirkning som står seg over tid skapes gjennom kvalitet og enkelhet i formen slik at det har bærekraft over tid og er gjennomførbart selv om det kommer nye medarbeidere. Vi mener dette perspektivet må vektlegges tungt i det kommende arbeid med lokale planer for trosopplæring. Så vil breddevirkningen vise seg over tid.

Det kan være grunn til å reflektere nærmere over om gjeldende tildelingskriterier i trosopplæringsreformen er riktige. Vi tenker da på at tildelingen skjer bare på basis av antallet dømte. Det er ikke noe kriterium som fanger opp utfordringene i menigheter med få dømte og heller ikke noe kriterium som stimulerer dannelse av tjenlige enheter.

3. Tilrettelegge lokalt forsøks- og utviklingsarbeid – en funksjonell, kostnadseffektiv og brukerorientert forvaltning.

Resultatindikatorene for dette området viser:

	2009	2010
Antall fellestråd som deltar i forsøk eller har etablert samarbeidsprosjekter mellom fellestråd (1)	8	8
Antall andre fellestråd som har etablert samarbeidsprosjekter i forbindelse med trosopplæringsreformen (vertfellestråd o.l) (2)		12
Antall menighetsråd som deltar i forsøk med sammenslåtte menighetsråd (3)	9	9

- (1) Verdal, Levanger og Frosta – Namsos, Fosnes, Flatanger og Overhalla – Trondheim (Byåsen). I tillegg til disse et EU-prosjekt med Sverige som involverer 3 fellestrådsområder. Innen trosopplæring påtar flere fellestråd seg vertskapsforpliktelser m.h.t. arbeidsgiveransvar for hele/deler av prostiet. Det foregår også i ulikt omfang et samarbeid på andre områder mellom fellestråd i flere prostier. Dette gjelder blant annet innen IKT og kursvirksomhet for ansatte. Vi har imidlertid ikke en tilstrekkelig dokumentasjon om dette til å kunne oppgi tall.
- (2) I prostiene Nærøy (3), Heimdal (2), Orkdal (7)
- (3) I Grong (2), Verran (2), Åfjord (2) og Bjugn (3)

Forsøket i Byåsen ble avvirket ved utgangen av 2010 fordi prostistyret ikke fant økonomisk grunnlag for å fortsette. Fellestrådsforsøkene i Sør-Innherad og Midtre Namdal vurderes som særlig gode, herunder å sikre nødvendig kompetanse, bedre utnyttelse av ressurser, bedre tjenesteyting til kirkemedlemmene og gode dialoger med kommunene som verdsetter slik samarbeid høyt. Prosten i Sør-Innherad vurderer ellers samvirket mellom prestetjenesten og rådet slik i sin årsrapport for 2010: *”Det er sterke krefter i kirken som arbeider målbevisst for å legg til rette for én arbeidsgiver for alle ansatte. I Sør-Innherad har forsøksvirksomheten i fellestrådsområdet vist at det er mulig å drive den kirkelige virksomheten med to arbeidsgivere i samme virksomhet.”*

Forsøkene i Sør-Innherad og Midtre Namdal har bidratt til å nå målet. Men vi ser at mange små fellestråd har utfordringer knyttet til blant annet kompetansebredde, ressursutnyttelse og dialog med kommunene. De gevinstene man har hentet ut i forsøkene i Namdal og Sør-Innherad kunne flere ha fått del i dersom flere fellestråd hadde arbeidet etter tilsvarende modeller.

Det spores en noe avventende holdning til videre forsøksvirksomhet. Mange avventer en eventuell endring i den kirkelige organisering, fremtidig oppgavefordeling og i den sammenheng arbeidsgiverspørsmålet. Selv om endringer i Kirkeloven vil åpne for sammenslåing av fellesråd kan usikkerheten med hensyn til fremtidig organisering legge en demper på ytterligere utvikling på området. Et spørsmål som gjerne reises er om og hvilke føringer for størrelse på kirkelige enheter som legges fra sentralt hold. Dette vil ha betydning for hvilke samarbeidsenheter som utkrystalliserer seg.

I sammenheng med trosopplæringsreformen har bispedømmerådet en aktiv rolle. I forhold til annen forsøksvirksomhet har det ikke vært særlige tiltak i 2010.

Ytterligere utviklingsarbeid og større måloppnåelse kunne vært nådd med flere stimuleringsmidler og prioritering av mer personalressurser til oppfølging av dette resultatmålet.

Prestetjenesten

Departementet har beskrevet følgende hovedmål for prestatjenesten:

Bevilgningen til prestatjenesten har som mål at alle menigheter i Den norske kirke skal ha fast geistlig betjening, slik at tjenesten er nærværende i alle lokalsamfunn. Alle sokn skal være betjent av en eller flere prester.

Resultatindikatorer innen området:

	2009	2010	
Gjennomsnittelig antall kirkemedlemmer pr prestestilling	3110	2824	
Antall ledige prestestillinger i bispedømmet pr. 30.11	11	8	
Antall nytilsatte prester, eksklusive overgang fra annen prestestilling		6	
Antall prester som har fratrudd stillinger før fylte 67 år, eksklusiv overgang til annen prestestilling		3	

Det er gledelig nok 3 færre ledige stillinger pr. 30.11 enn det var ett år tidligere.

Av 10 tilsetninger i 2010 ble 4 rekruttert fra utlandet – 2 fra Island og fra Danmark og Tyskland. Dette bidrar til at det var så vidt mange som 6 prester som ikke ble rekruttert ved overgang fra annen prestestilling. Dette forsterker også tendensen fra året før da 3 prester ble rekruttert fra utlandet. Med henblikk på slik rekruttering arrangerte bispedømmet i 2010, i samråd med biskopen på Island, et informasjonsmøte i Reykjavik. Nidaros har nå 20 prester med utenlandsk opprinnelse hvorav 1 fra Afrika, de øvrige fra Europa. Erfaringene knyttet til dette er blant annet den rikdom disse prestene tilfører vår kirke, men også de kulturforskjeller disse prestene utfordres av og at det kan bli sårbart dersom det blir mange utenlandske prester i samme prosti. Vi ser behov for en tettere oppfølging av denne gruppen prester også fra bispedømmets side.

Etatsstatistikken viser ellers at de tre nordligste bispedømmene har 26 av 29 ubesatte stillinger. I Nidaros ble 43 % (høyest blant bispedømmene) av ledige stillinger utlyst mer enn en gang og 11 % (nest mest blant bispedømmene) av de tilsatte var i midlertidige tilsetningsforhold. Dette er tall som forteller noe om en vanskelig rekrutteringssituasjon. Når det gjelder ledigheten er den i tillegg konsentrert til et fåtall prostier med blant annet 4 vakante stillinger i Namdal tidlig i 2011. Dette gir betydelige utfordringer for betjeningen av menighetene i de prostiene som er mest berørt. Dette får betydning for gudstjenester og kirkelige handlinger og for kontinuiteten i arbeidet med hensyn til blant annet konfirmasjonsforberedelser og menighetsrådsarbeid.

Nidaros har nå brukt opp de rekrutteringsmidlene som ble tildelt i 2009. Signeringshonorar er benyttet ved 5 tilsetninger. Vi ser at rekrutteringsutfordringene er minst i Trondheimsområdet. Det er utenlandske prester som har søkt de stillingene som er utlyst med signeringshonorar. Det kan være et tegn på at ordningen ikke er attraktiv nok for norske prester. Ordningen bør videreføres, men som et nytt virkemiddel bør etableres en ordning med nedbetaling av studielån. Departementet har fått en egen rapport med evaluering av rekrutteringsarbeidet de siste årene.

Av andre tiltak som har virkning for rekrutteringen nevnes ordningen med Veien til prestatjenesten som er gjennomført i samarbeid med de øvrige biskopene i region nord og bispedømmets relativt omfattende bruk av sommervikarer. Dette knytter kontakter som gir grunnlag for senere ønske om å søke stilling i bispedømmet.

Til tross for de rekrutteringsutfordringer som eksisterer, er alle menigheter blitt betjent på en tilfredsstillende måte også i 2010. Dette har vært mulig ved betydelig bruk av vikarer, både ordinerte og uordinerte prester, og ved at mange fast tilsatte prester har strukket seg langt ved å yte en ekstra innsats.

Bispedømmerådet har som et ledd i vurderingen av hvordan presteressursene bør fordeles i bispedømmet foretatt en ny ressursgjennomgang etter samme grunnlag som i 2006. Siden den gang er 2 stillinger inndratt. Ytterligere en stilling skal vurderes ved ledighet. Den nye gjennomgangen gir ikke holdepunkter for at ytterligere stillinger kan anbefales inndratt eller omfordelt.

Vi registrerer at den foreløpige etatsstatistikken viser at det i bispedømmet er 2824 kirkemedlemmer pr. prestestilling, jfr. tabellen ovenfor. Dette gir et uøyaktig bilde for sammenligning mellom bispedømmer. Utgangspunktet for Nidaros er 128 årsverk registrert gjennom lønns- og personalsystemet pr. 30.11, med andre ord dekningen på et bestemt tidspunkt, noe som kan variere fra år til år slik det har gjort for Nidaros de siste årene. I dette tallet inngår også blant annet 2 (1 ½) årsverk i samisk menighet som ikke er prester. Dernest inngår 5 spesialprestestillinger, noe som også er kommentert i etatsstatistikken.

Det er imidlertid slik at begrepet "kirkemedlemmer pr. prestestilling" ofte tas som et uttrykk for prestedekning i bispedømmenes menigheter og representere ofte et sammenligningsgrunnlag mellom bispedømmene. Av kommentarene i etatsstatistikken fremgår da også at det her er noen utfordringer. Det bør vurderes nærmere hvilke kriterier som bør nyttes for å få fram tall som gir et bedre sammenligningsgrunnlag. I den sammenheng er også geografiske og spredt befolkning av betydning. For Nidaros kan dette illustreres med følgende oversikt:

Del av bispedømmet	Arealandel	Befolkningsandel	Presteandel
Strekningen Verdal – Trondheim (6 prostier)	10 %	58 %	48 %
De andre 6 prostiene	90 %	42 %	52 %

Oversikten viser at det på strekningen Verdal – Trondheim er bosatt 58 % av befolkningen mens dette området utgjør bare 10 % av arealet i bispedømmet. Dette er det området hvor det er størst befolkningsvekst. I de 6 prostiene som faller inn under dette området finnes 48 % av bispedømmets menighetsprestestillinger. 52 % av presteressursene anses på grunn av geografiske forhold nødvendig for å betjene den 42 %-delen av befolkningen som bor i de andre prostiene. Bemanningsutfordringene på strekningen Verdal – Trondheim kan illustreres med følgende eksempler: I ett samarbeidsområde (fire sokn) med to menighetsprestestillinger er medlemstallet 12978 (6489 medlemmer pr. prest). I et annet sokn med én prest er medlemstallet 5068.

Innenfor de rammer som er stilt til disposisjon mener vi å ha nådd hovedmålet for prestatjenesten på en tilfredsstillende måte.

4. Prestetjenesten skal være tilpasset lokale forhold og utfordringer

Resultatindikator innen området:

	2009	2010
Andel menighetsprester som er gitt spesialisert ansvarsområde innen prostiet	0	0

Med ett unntak har alle menighetsprestene prostiet som tjenestedistrikt. Som det fremgår er ingen prester gitt "spesialisert ansvarsområde innen prostiet". Tre andre bispedømmer har tilsvarende lavt tall. En prest i bispedømmet er imidlertid på deltid gitt spesialisert ansvar for retreatarbeid, men da ikke begrenset til vedkommende prosti, men for hele bispedømmet.

Det er dog slik at flere av menighetsprestene arbeider særskilt med bestemte arbeidsområder i sine prostier og mer med noen oppgaver enn andre – for eksempel innen trosopplæring, konfirmantarbeid, gudstjenestereformen, samarbeid med kommune om tjenester på institusjoner, voksenkatekumenatet, tilrettelegging av gudstjenester for mennesker med særskilte behov. Dette er ordninger som prosten styrer og som kan variere noe fra tid til tid. Vi har imidlertid ikke en tilfredsstillende registrering av dette. Omfanget av arbeidsmengden som følge av slik arbeidsfordeling er begrenset.

Resultatindikatoren berører ellers skjæringspunktet mellom hva som skal kategoriseres som fordeling av tjenesteoppgaver på den ene side, og spesialisert ansvarsområde på den andre side. Det kan derfor være nyttig å drøfte kriteriene for denne resultatindikatoren nærmere.

Vi erfarer at et tydeligere spesialisert ansvarsområde/fordeling av tjenesteoppgaver etter kompetanse eller livssituasjon, ikke er enkelt å få til overalt. Noen steder setter store avstander begrensninger, andre steder er arbeidsmengden slik at det aller meste av arbeidstiden medgår til de faste og løpende oppgavene og noen ser fordeler med at presten fortsatt kan være den generalisttjenesten som prestatjenesten har vært. En av prostene beskriver dette slik i sin årsmelding: *"På grunn av store avstander i prostiet, er det slik at alle prestene må arbeide med alt som ligger til en stilling som menighetsprest. Det er lite muligheter til spesialisering. I den grad vi kan benytte oss av presters spesialkompetanse, blir det helst til rådgivning/ veiledning for kollegene, i liten grad til omfordeling av oppgaver etter kompetanse."*

Vi må konstatere at vi ikke nådd det potensial som ligger i dette resultatmålet, særlig hvis vi begrenser oss til selve resultatindikatoren.

De faste stillingene over kap. 1591 er nå fordelt slik i bispedømmet:

Prosti	Kirkemedlemmer	Stillinger				
		Prost	M.-prester*	Spesialpr.	Andre	Eksternt finansiert
Domprostiet	21 104	1	6	4		1,5
Strinda	51 389	1	13			
Heimdal	40 349	1	9			
Byåsen	28 949	1	7			
Fosen	23 050	1	9			
Orkdal	33 626	1	12			
Gauldal	34 024	1	11			
Stjørdal	36 623	1	10			
Sør-Innh.	31 469	1	8			
Nord-Innh.	30 957	1	11			
Namdal	22 828	1	10			
Nærøy	8 766	1	3			
Sørsamisk				1	1,5	
Sum	363 134	12	109	5	1,5	1,5

* = sokneprester, kapellaner, prostiprester, seniorprester

Fordelingen av presteressursene er på grunnlag for medlemstall og geografi, og bidrar til at det i alle prostier kan skje en tilpassning ut fra lokale forhold og utfordringer.

5. Prestene skal stimuleres til å utvikle kunnskaper, ferdigheter, holdninger og motivasjon for tjenesten

Resultatindikator:

	2009	2010
Gjennomsnittelig antall studiedager pr. prest		8,2

Med 8,2 studiedager pr. prest ligger Nidaros over landsgjennomsnittet som er 6,4. Alle prestene i bispedømmene har hatt studiedager. Ulikhetene mellom bispedømmene tyder på at rapporteringskriteriene er forstått forskjellig.

Vi erfarer at det er stor interesse for deltakelse i kompetansetiltak, både i regi av Kompetanserådet og i bispedømmets eget regi. Vi ser en økning både i søknader, antall som deltar på studietiltak og ikke minst en økning i deltakelsen på bispedømmets egne etterutdanningsuker, jfr REU-rapporten. 97 egne ansatte prester deltok på årets etterutdanningsuke som hadde sjelesorg som hovedtema. Prestenes engasjement for fagutvikling og kompetanseheving er uttrykk for at målet nås.

I forhold til kurs i regi av Kompetanserådet (REU) finner vi følgende:

	Antall søkn.		Innvilgede søknader		Andel s. innvilget	
	Totalt	Kvinner	Totalt	Kvinner	Totalt	Kvinner
Nidaros	17	7	11	6	65 %	86 %
Alle BD	143	53	111	39	78 %	74 %

Oversikten viser at antallet søknader fra prester i Nidaros er relativt høyt. %-andelen søknader som er innvilget er lavere enn i bispedømmene tilsammen. Andelen kvinner som har fått innvilget sin søknad er høyere enn andelen menn som har fått innvilget sin søknad, og Nidaros har her også en høyere %-andel kvinner som har fått innvilget sin søknad i forhold til alle bispedømmene.

Ett virkemiddel for å stimulere prestene til å utvikle sine kunnskaper og ferdigheter er den fullmakt prosten har til å innvilge prestene inntil 7 studiedager pr. år.

På dette resultatområdet mener vi at målene er nådd på en tilfredsstillende måte.

6. Det skal motiveres og legges til rette for at flere kvinner søker tjeneste som menighetsprester og innehar lederstillinger i kirken

Resultatindikatorer:

	2010
Andel kvinner i faste prestestillinger	36,2
Andel kvinner i stillinger som biskop og prost	25

Nidaros har i mange år ligget høyt i andel kvinner i prestestillinger. Andelen er nå 36 % som er nest høyest blant bispedømmene. Bare Oslo har høyere andel. Snittet for alle bispedømmene er 23 %. Selv om andelen prester er tilfredsstillende i vårt bispedømme sett under ett, er andelen kvinner i noen prostier lavere enn den burde være.

Målet om en balansert fordeling mellom kjønn blant tilsatte i prostiet/menigheten beskrives i alle utlysinger. Dette vektlegges ved tilsetninger – eksempelvis er i et prosti med fra før lav kvinneandel, kvinner tilsatt ved de tre siste tilsettingene.

For 2010 synliggjøres at bispedømmerådets fokus på kvinner i prestejeneste fortsatt er høyt ved følgende oversikt:

	Antall søknader			Antall tilsetninger		
	Totalt	Herav kvinner	Andel søknader fra kvinner		Herav kvinner	Andel tilsetninger av kvinner
Nidaros	47	18	38 %	10	6	60 %
Hele landet	570	160	28 %	92	34	37 %

Av 10 tilsetninger er det tilsatt kvinner i 6 stillinger som utgjør 60 %, mens andelen søknader fra kvinner utgjør bare 38 %.

I 2010 har det ikke vært utnevning av nye proster. Det er en målsetting å få flere kvinnelige proster. Ved utlysning av prosteembeter oppfordres kvinner til å søke.

Også følgende oversikt over situasjonen i bispedømmet er etterspurt i rapportssammenheng:

	Totalt		Lederstillinger		Øvrige stillinger	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Kjønnsfordeling – alle ansatte (i pst)	34,8	65,2	27,3	72,7	35,6	64,4
Kjønnsfordeling – alle heltidsansatte (i pst)	97,5	100	100	100	97,3	100
Kjønnsfordeling – alle deltidsansatte (i pst)	2,5	0	0	0	2,7	0
Gjennomsnittslønn (i 1000 kr)	457	469	562	576	449	456

Denne oversikten baseres seg på antallet kvinner/menn som er tilsatt i faste stillinger.

Forskjellen i lønn for kvinner og menn avspeiler dels ulik erfaringskompetanse. Det er forholdsvis flere yngre kvinner enn yngre menn.

Oversikten under resultatmål 6 viser at andelen kvinner som får innvilget kurs i regi av kompetanserådet er høyere enn for menn.

På dette resultatområdet mener vi at målene er nådd på en tilfredsstillende måte.

7. Prestene skal ha gode arbeidsvilkår

Resultatindikatorer:

	2009	2010
Gjennomsnittelig andel sykefravær korrigert for ferie		
Totalt sykefravær		5,4 %
Legemeldt sykefravær		5,0 %
Gjennomsnittlig antall feriedager som ikke er tatt ut	4,1	3,7

Kriteriegrunnet for sykefravær er endret ved at det nå er foretatt korrigering for ferie.

Følgende oversikt viser utviklingen for legemeldt sykefravær fra 2009 til 2010:

	2009			2010		
	Dager pr. prest	Prosent med korrigering for ferie	Prosent uten korrigering for ferie	Dager pr. prest	Prosent med korrigering for ferie	Prosent uten korrigering for ferie
Nidaros	15,7	6,8 %	6,2 %	11,6	5,0 %	4,6 %
Alle BD	10,7	4,7 %	4,2 %	9,7	4,2 %	3,8 %

Følgende oversikt viser forskjellen i sykefravær for kvinner og menn:

	Totalt sykefravær			Legemeldt sykefravær		
	Kvinner	Menn	Alle	Kvinner	Menn	Alle
Nidaros	6,6 %	4,7 %	5,4 %	6,3 %	4,3 %	5,0 %
Alle BD	7,4 %	3,4 %	4,4 %	7,1 %	3,2 %	4,2 %

Det legemeldte fraværet var i 2006 over 7 % og har senere sunket for hvert år til nivået i 2010. Bare ett bispedømme har høyere sykefravær enn Nidaros. Til tross for en positiv utvikling over flere år har Nidaros fortsatt et høyt sykefravær. Som vi ser er sykefraværet både i Nidaros og i alle bispedømmene høyere blant kvinner enn blant menn. Med en høy andel kvinner gir dette seg utslag også for det samlede sykefraværet. Det kan være noe av forklaringen på at Nidaros ligger høyt i sykefravær. Oslo, som har noe høyere kvinneandel enn Nidaros, har imidlertid et noe lavere sykefravær enn Nidaros. Kanskje kan flere små og mer sårbare arbeidsmiljø og en annen rekrutterings-situasjon i Nidaros enn i Oslo være noe av forklaringen.

Som bidrag til nedgangen i sykefraværet har oppfølging av sykmeldte i henhold til IA-avtalen jevnlig vært tema på prostemøter og det er etablert gode rutiner for nødvendig samspill mellom prost og biskop som arbeidsgivere. I løpet av året er RAMU orientert om innholdet i ny IA-avtale og avtalens punkter om nye oppfølgingsintervaller er innført. Det er naturlig fortsatt å ha særlig oppmerksomhet på eventuelle sykemeldinger som kan være arbeidsrelatert. Vi registrerer noen slike, men hovedtyngden av sykemeldinger har likevel annen årsak. Biskopen gir tydelige meldinger om at redusert bemanning i perioder ikke må gi store merbelastninger for de tilsatte slik at dette kan utløse sykemelding.

Vi er tilfreds med at det er en nedgang i sykefraværet og vil arbeide videre med sikte på at sykefraværet skal være så lavt som mulig.

Gjennomsnittlig antall feriedager til gode er redusert fra 4,1 i 2009 til 3,7 i 2010. Også dette er en positiv utvikling. Antallet fridager som ikke er tatt ut har imidlertid økt fra 1,4 til 1,7. Det er vi mindre fornøyd med.

Prestenes arbeidsvilkår handler imidlertid om atskillig mer enn sykefravær, feriedager og uttak av fridager. Bispedømmet har i en lang rekke år gjennomført en HMS-undersøkelse blant presteskapet. Denne handler om blant annet psykososiale forhold, bolig- og kontorforhold. Innenfor de psykososiale kriteriene er resultatene gjennomgående meget gode. Samtidig gir undersøkelsen og den påfølgende vernerunden i prostiet mulighet for å samtale om forhold som kan forbedres. I den grad det avdekkes utilfredsstillende forhold vedrørende bolig og kontor er det etablert rutiner for å følge opp dette i forhold til boligeier eller fellelsråd.

Til tross for at Nidaros ligger noe høyt når det gjelder sykefravær er det grunn til å konkludere med at prestene i Nidaros har gode arbeidsvilkår.

8. BDR, biskopen og prostene skal sørge for god ledelse av prestatjenesten og tilrettelegge for et positivt samvirke mellom prestene, kirkens valgte organer og andre kirkelig tilsatte

Resultatindikator:

	2009	2010
Andel av prestene som har hatt medarbeidersamtale	82 %	98 %

Biskopen har i 2010 satt særlig fokus på at medarbeidersamtaler skulle gjennomføres. Det er bare 3 prester som ikke har hatt medarbeidersamtale i registreringsperioden. Tatt i betraktning at noen tiltrer sent i rapporteringsperioden er dette tilfredsstillende.

Et annet mål for ledelsen av prestetjenesten er hvordan prestene er tilfreds med samarbeidet med nærmeste overordnede (prosten). I HMS-undersøkelsen er dette ett av spørsmålene. På en skala fra 1 – 6 (6 er høyeste score) er gjennomsnittet 4,9 i 2010. Dette er et uttrykk for at ledelsen av presteskaper utøves på en god måte også i det daglige.

Arbeidsveiledning er et annet virkemiddel under dette resultatmålet og her viser etatsstatistikken følgende tall for antall med arbeidsveilederkompetanse og andelen som har deltatt i et slikt tilbud i 2010:

	ABVkompetanse			Deltatt i ABVtilbud		
	Totalt	Andel	Kvinner	Totalt	Andel	Kvinner
Nidaros	13	11 %	4	24	21 %	19
Alle BD	109	9 %	21	369	29 %	122

Nidaros har i følge denne oversikten god tilgang på arbeidsveiledere, men det er forholdsvis færre som får dette tilbudet i Nidaros enn i landet som helhet. Nidaros har en høy kvinneandel blant de som har fått tilbudet i 2010.

Våren 2010 ble en to-årig arbeidsveiledningsrunde avsluttet. I den forbindelse ble det gjennomført en større evaluering av ABV i bispedømmet. Evalueringen viste stor tilfredshet med tilbudet, men noe dårlig oppslutning. Kun 23 fullførte siste runde ABV.

I 2011 vil ABV igangsettes på nytt. Nå ønsker vi å tilby kontinuerlige grupper som både gjør at deltakelse i veiledning blir en normalordning, samtidig som det vil bli enklere å administrere.

Omfanget av tiltaket vil likevel avhenge av de ressurser som avsettes til formålet.

For å styrke ledelsen av presteskaper ytterligere har det i 2010 blitt arbeidet med å utforme ny personalhåndbok for presteskaper. Dette arbeidet er nå nærmest fullført og lansering av den nye personalhåndboken vil skje i løpet av første kvartal 2011. Håndboken vil inneholde en samlet fremstilling av plikter, rettigheter og muligheter for de ansatte i bispedømmet. Håndboken skal være tilgjengelig på bispedømmets hjemmeside. Nytt introduksjonsprogram er utviklet og ferdigstilles som en del av personalhåndboken.

God ledelse handler også om et godt samvirke med tjenestemannsorganisasjonene. Rutinene for kontaktmøter med informasjon, drøfting og forhandlinger følges både på prosti- og bispedømmeplan. I 2010 er gjennomført et OU-kurs for proster og tillitsvalgte med to tema: "Folkeskikk og uskikk på arbeidsplassen" og "Livsfasetilpasset prestetjeneste med vekt på yngre prester". Ved en slik felles kompetanseutvikling kan ledelse og tillitsvalgte samhandle bedre får å nå målene.

Samvirket mellom prestene, rådene og lokalt kirkelig tilsatte er en kontinuerlig prosess som foregår i menighetene i det daglige. Vi erfarer at det skjer mye godt samarbeid med siktepunkt å nå kirkens overordnede målsettinger. De stabsutviklingskursene som har vært for alle stabene i noen prostier de siste årene har hatt positiv virkning for utviklingen av et tjenlig samarbeid. En ny utfordring på samarbeidsområdet er ellers trosopplæringen hvor menighetsprestenes rolle og omfang i dette arbeidet ennå er i støpeskjeen.

Prostene rapporterer om regelmessige kontakter og møter med kirkevergene. I flere prostier er det felles medarbeiderdager for ansatte i begge arbeidsgiverlinjene. I utviklingen av samarbeidet erfarer vi at konkrete samarbeidsprosjekter er gode virkemidler som kan bygge opp under også det generelle samarbeidet. Både trosopplæringsreformen, revisjonen av gudstjenesteordningene og den kompetanseoppbygging og utvikling som må skje i prostiene i forbindelse med fornyelsen av kirkens gudstjenesteliv er eksempler på konkrete samarbeidsprosjekter. Det er grunn til å arbeide videre med slike konkrete prosjekter for å utvikle samarbeidet. Om dette vises også til det som er nevnt under resultatmål 2 og 3.

På dette området er resultatmålet nådd på en tilfredsstillende måte.

III. Forvaltningsmessige deler av virksomheten

Planverk – Internkontroll – Risikovurderinger

Bispedømmerrådet har fastsatt rutiner for utarbeidelse av langsiktige planer og årlige virksomhetsplaner. I tillegg følges både overordnet regelverk for økonomiforvaltningen og bispedømmerrådets egne rutiner. I rutinene inngår nødvendig risiko- og vesentlighetsvurderinger.

For 2010 er det gjennomført og fulgt opp risikovurderinger for følgende områder:

- Trosopplæringsreformen
- Tilskudd til stillinger innen kirkelig undervisning og diakoni
- Visitasgjennomføring
- Prestedekning / sykefravær presteskabet
- Budsjettstyring/regnskapsutvikling

Med tanke på 2011 er det foretatt en risikovurdering for følgende områder:

- Trosopplæringsreformen
- Demokratireformen
- Gudstjenestereformen
- Prestedekning / sykefravær presteskabet

Områdene vurderes opp mot sannsynlighet for og konsekvens av situasjoner som kan inntreffe og hindre måloppnåelsen. Arbeidet med risikovurderinger har en kort historie i bispedømmet, og vi ser at det kan være behov for å kvalitetssikre dette arbeidet ytterligere.

Regnskapsresultatene

Regnskapsresultatet for kap. 1590 og 1591 på statsbudsjettet er rapportert i annen sammenheng. For den Kirkelige administrasjon ved bispedømmekontoret er det et ubetydelig mindreforbruk. For presteskabet er det et merforbruk på kr 650.000, noe vi ikke er tilfreds med. Når denne årsrapporten sendes inn er det foretatt nødvendige budsjettjusteringer for 2011 og styringsverktøyene er forbedret. Selv om det var en del ekstraordinære utgifter i 2010, vil inndekning av merforbruket resultere i mindre menighetstjeneste i 2011.

Organiseringen m.v. ved bispedømmekontoret

Bispedømmekontoret, som utfører oppgaver for både rådet og biskopen, er organisert i to seksjoner med hver sin leder under stiftsdirektøren. Dette anses fortsatt som en effektiv og hensiktsmessig organisering. Bispedømmerrådet har i 2010 avviklet stillingen som ungdomskonsulent fordi man ikke fant økonomisk mulighet til å videreføre stillingen. Det får konsekvenser for arbeidsområdet. Med flere nye stillinger i løpet av de siste årene har bispedømmerrådet likevel sprengt rammene for de disponible lokalene i Erkebispegården. For å gjøre lokalene mer besøksvennlige er resepsjonsområdet fornyet. Når preses også skal lokaliseres i Erkebispegården i løpet av 2011 blir vi stilt foran nye utfordringer både med hensyn til organisering, lokaler og arbeidsmessig.

I 2010 er i regi av Statens arbeidsmiljøinstitutt gjennomført en arbeidsplassundersøkelse blant de tilsatte etter samme opplegg som for 2 år siden. Resultatene tegner et svært positivt bilde av arbeidsmiljøet.

Et uttrykk for likestillingen ved bispedømmekontoret fremkommer i følgende tabell:

	Totalt		Lederstillinger		Øvrige stillinger	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Kjønnsfordeling – alle ansatte (i pst)	47,1	52,9	25	75	53,8	46,2
Kjønnsfordeling – alle heltidsansatte (i pst)	87,5	66,7	100	100	85,7	50
Kjønnsfordeling – alle deltidsansatte (i pst)	12,5	33,3	0	0	14,3	50
Gjennomsnittslønn (i 1000 kr)	406	510	481	654	395	438

Det har i 2010 ikke vært tilsetninger i lederstillinger ved bispedømmekontoret. Lønnsforskjellene mellom menn og kvinner avspeiler særlig utdanningsnivå og at i alle stillingene uten krav til høyere utdanning er det tilsatt kvinner.

Utvikling av elektroniske tjenester - brukerundersøkelser

Bispedømmets hjemmeside er i løpet av 2010 utviklet videre og har blitt mer brukervennlig. Dette ser vi som et viktig tiltak både i forhold til publikum, rådsmedlemmer og ansatte.

ESS for presteskaper og elektronisk fakturabehandling er innarbeidet som rasjonelle og effektive verktøy.

Det er tidligere år etterlyst brukerundersøkelser. Heller ikke i 2010 har vi funnet rom for å prioritere dette. Vi vurderer imidlertid nå en elektronisk løsning som også kan nyttes ved brukerundersøkelser og som vil muliggjøre en enkelt bearbeiding av de innsamlede data. Denne løsningen vil bli vurdert nærmere i 2011 med sikte på at vi senere kan gjennomføre brukerundersøkelser.

Forvaltning av gravferdsloven

Bispedømmerådets forvaltning av gravferdsloven har nå vart i 14 år. Dette er et område det har blitt rapportert lite om og vi gi nå følgende rapport om denne delen av forvaltningen:

I løpet av årene 2009 og 2010 er behandlet 273 saker fordelt slik:

Saksområde	Antall saker
Kirkegårdsplaner, nye, endringer, nedlegging, bygg, minnesteiner	118
Kirkegårdvedtekter	50
Klagesaker over enkeltvedtak – festerettigheter/flytting av gravlagt	35
Reguleringsplaner – omkring kirkegårder/kirker	79

Vi erfarer at å komme tidlig inn i planprosessene er av stor betydning. Å delta på forberedende møter med utbygger o.a. bedrer både resultatet og dokumentasjonen knyttet til selve godkjenningen. Dette gjelder både for kirkegårdsplaner og reguleringsplaner hvor slik tidlig medvirkning er vel så viktig som innsigelsesmyndigheten.

To trekk som vi har merket oss over tid er:

Nye vedtekter legger ofte opp til kortere festeperioder, noe som kan gi bedre oversikt over ledig kapasitet og bedre tilrettelegging for gjenbruk.

Gravskikker er under endring selv om slike skikker er tradisjonstunge. Kistegravlegging dominerer i stor grad i forhold til urnegravlegging. I Trondheim har det i flere år vært anonyme gravlunder for urnenedsetting. Nyere i tid er navnet minnelund som er etablert ved flere av kirkegårdene i Trondheim. For å synliggjøre denne muligheten for flere fellesråd har bispedømmerådet arrangert seminar om emnet.

Arbeidet med saker etter gravferdsloven er krevende både tidsmessig og kvalitetsmessig.

Bispedømmerådet har gjennom mange år hatt meget god nytte av departementets kirkegårdskonsulent. Det fleste sakene behandles administrativt, men enkelte behandles i samlet råd.

Tilskudd fra OVF til kirkelige formål

Antallet søknader holder seg høyt og i for 2010 mottok bispedømmerådet 34 søknader med en samlet søknadssum på kr. 2.127.000. I 2010 fordeler de innvilgede søknadene seg slik:

Satsingsområde	Antall prosjekter innvilget	Beløp innvilget
Trosopplæring/Barn og unge	10	231.000
Ung i Kirken	3	60.000
Diakoni	7	170.000
Gudstjenesteliv	4	113.000
Misjonskonsulent	1	122.000
Administrasjonsutgifter		40.441
SUM	25	736.441

Bispedømmerådet mottar rimelig tilfredsstillende rapporter om prosjektene og rapporter videre til Kirkerådet. Tilskuddsordningen ansees som verdifull. For å kunne opprettholde stillingen som misjonskonsulent vil rådet fra 2012 måtte vurdere å anvende en større del av de disponible midlene til dette formålet.

Tilskudd til kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk

Tilskuddene er forvaltet og utbetalt i henhold til gitte retningslinjer. Tilfredsstillende regnskapsrapporter mottas stort sett innen fristen. 23 faste diakon- og kateketstillinger og den kirkemusikalske virksomheten ved Domkirken har fått tilskudd. To steder (Klæbu og Hitra) har det oppstått utfordringer med den lokale andel av finansieringen av diakonstillingene. Et begrenset beløp, som følge av vakanse i stillinger, er fordelt med tilskudd til andre diakonale tiltak i bispedømmet. Ordningen vurderes som positiv og den bidrar åpenbart til å styrke arbeidsområdene i de menighetene som får tilskudd.

Tilskudd til virksomheten ved Nidaros domkirke

Målsettingen med tilskuddet til den kirkelige virksomheten ved Nidaros domkirke er å er å styrke den kirkelige og musikalske aktiviteten, og har bakgrunn i Nidarosdomens karakter som nasjonalhelligdom. Tilskuddet var i 2010 på samme nivå som i mange år, kr 3.000.000, og er utbetalt til og forvaltet av Nidaros domkirke og Vår frue menighetsråd i tråd med de retningslinjer som er gitt.

Bispedømmerådet har mottatt tilfredsstillende rapport om forvaltningen av midlene og virkningene for 2010. Rapporten sendes i sin helhet til departementet. Her tas med et hovedinntrykk:

Midlene er i 2010 i hovedsak benyttet innenfor fire områder: Kompetansehevende tiltak, representasjon og arrangement, Kirke- og musikkliv, Pilegrimsaktivitet og Nasjonale begivenheter

Det har i 2010 vært prioritert gjennomført tiltak for stabsutvikling i Nidaros domkirke og Vår Frue menighet med mål om å organisere og samhandle bedre internt. Menigheten har i samarbeid med NDR utviklet en felles nettside som gjør at informasjon om kirken, åpningstider, gudstjenester og andre arrangement er lettere tilgjengelig. Planlegging og gjennomføring av arrangement og gudstjenester under Olavsfestdagene er en vesentlig del av virksomheten, og krever involvering på ulike nivåer i organisasjonen.

Nidaros domkirke har gjennom mange år utviklet et høyt nivå og en stor bredde innenfor det kirkemusikalske området. Det har vært en langsiktig og målrettet arbeid for å komme dit man er i dag. Virksomheten har vokst seg stor og omfattende. Gjennom arbeidet som er gjort har man vært i stand til å etablere en beredskap med høy kvalitet i forhold til nasjonale begivenheter.

En stor del av midlene er bundet opp til kostnader til lønn og korvirksomhet. Midlene dekker således dirigentressurs til Nidaros domkor, Nidarosdomens Oratoriekor, samt Nidarosdomens jentekor. Midlene dekker også musikkprodusent med ansvar for planlegging, søknader om eksternt støtte og gjennomføring av større arrangementer.

Fast ansatte binder midler i et budsjett, men gir samtidig muligheten for å jobbe helhetlig og langsiktig. Vi mener at det gir et generelt høyt og stabilt nivå hva gjelder både aktivitet og kvalitet i arbeidet. Nidaros domkirke og Vår Frue menighet gjennomfører mange og store gudstjenester, konserter og arrangement i løpet av et år, og tiltrekker seg gode musikalske ressurser. Det kommer i tillegg til egen korvirksomhet som også stadig er i utvikling og får nye utfordringer.

Musikkvirksomheten spenner over et bredt felt med internasjonalt samarbeid, urfremførelser av nye verk, samarbeid med og involvering av nasjonale og internasjonale sangere og musikere. Korene deltar jevnlig i gudstjenester i Nidaros domkirke, og har i 2010 bidratt på fire radiogudstjenester og en TV-gudstjeneste. En av årsakene til at Orgelfest 2009 ble så godt gjennomført og besøkt, var nettopp den posisjonen som Nidaros domkirke nå har i Trondheim som et viktig musikk- og kultursenter. Orgelfest 2011 er i ferd med å bli en stor festival i landsmålestokk.

Etter at Nidaros pilegrimsgård ble etablert og pilegrimspresten organisert under pilegrimsgården, har den daglige pilegrimsaktiviteten i menighetens regi blitt redusert. Tilskuddet finansierte imidlertid også i 2010 sommerprester som er avgjørende for et tilfredsstillende mottak av pilegrimer og dette vil bli videreført.

Tilskuddet er av avgjørende betydning for at Nidaros domkirke skal kunne fylle sin rolle som hovedkirke og nasjonalhelligdom. Uten tilskuddet ville det ikke vært mulig å oppnå og opprettholde den kvalitet og det omfang som virksomheten nå representerer.

Tilskudd til Nidaros pilegrimsgård

Stiftelsen Nidaros pilegrimsgård (NPG) har som mål å videreutvikle Trondheim og Nidaros som et kirkelig tyngdepunkt, som et pilegrimsmål med forgreninger til det europeiske pilegrimsnettverk og den verdensvide kirke og med det formål å ta imot pilegrimer og drive et ressurs-, kompetanse- og retreatsenter forankret i Olavsarven som økumenisk arv.

NPG har i 2010 blitt en koordinerende instans innenfor pilegrimssatsingen, både nasjonalt, nordisk og internasjonalt. Pilegrimsgården fungerer som et ressurscenter for mange ulike aktører og samarbeider nært med en rekke aktører både i Trøndelag, i hele landet og i Norden.

I 2010 er arrangert to større pilegrimskonferanser i Trondheim og Pilegrimsgården var medarrangør ved kystpilegrimskonferansen på Selje.

Samarbeidet innenfor det nordiske pilegrimsnettverket er utviklet videre med særlig fokus på nordiske pilegrimskonferanser og utvikling av vandringslederkompetanse. Et annet viktig område for samarbeid i Norden er fellesskapet rundt søknaden om status som European Cultural Routes for pilegrimsvegene gjennom Danmark, Sverige og Norge. Dette er den samme statusen som vegen til Santiago de Compostela fikk i 1987 og som nok har vært det viktigste elementet i den nye pilegrimssatsingen i Spania. En slik status er av uvurderlig betydning for promoteringen av pilegrimsledene våre. NPG har på vegne av Sør-Trøndelag Fylkeskommune og Trondheim Kommune søkt om status som European Cultural Routes for ledene i Norden. Søknaden ble innvilget og diplom overlevert Kulturministeren ved åpningen av Olsok 2010.

Pilegrimsvandring og Olavsarven er ses også på som turistprodukter og NPG samarbeider med Trøndelag reiseliv (Visit Norway) og Trondheim Turistkontor (Visit Trondheim AS). Internasjonalt har NPG promotert leden i en rekke land i Europa, bl.a. på Tyske Kirkedager. I forlengelsen av dette er det nødvendig å tilføye at NPG har høy bevissthet om at pilegrimsvandring er noe annet og mye mer enn et vanlig turistprodukt.

NPG samarbeider tett med de nyopprettede pilegrimssentrene, kommuner og menigheter langs ledene for å hjelpe dem til å tilrettelegge vandring og økte aktiviteten på ledene. Pilegrimspresten har et fokus på vandring. NPG lager ulike typer vandringsopplegg både lokalt, regionalt og mot målet, for barn, unge, voksne og med ulike typer innhold og design. Dette gjør dem brukbare for menigheter, næringsliv, stabsutvikling, turisme og enkeltpersoner som ønsker å vandre individuelt eller i grupper.

I samarbeid med Retreat i Nidaros har NPG jevnlig ulike typer retreat. Pilegrimspresten leder "livsdialoger" og andre samlinger som er åpne for alle. Staben ved NPG fungerer som et åndelig fellesskap med bønne- og måltidsfellesskap. Middagsbønnen i "stillerommet" er åpen for alle. NPG har egen nettside og utgir sammen med pilegrimsforeningen Pilegrimsfelleskapet St. Olav, Nidaros, pilegrimsbladet Pilegrim i Dag.

Nidaros pilegrimsgård har på en tilfredsstillende måte fulgt opp de mål som er satt for virksomheten.

Etableringen av et nasjonalt pilegrimssenter vil nødvendiggjøre en bred tilnærming til hvordan pilegrimsaktivitetene lokalisert til Trondheim skal organiseres og ivaretas. Det vil handle om blant

annet hvordan pilegrimsgårdens formål, et regionalt pilegrimssenters oppgaver og et nasjonalt pilegrimssenters oppgaver skal ivaretas i fremtiden.

Avslutning

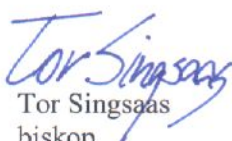
Med det utblikket som i årsrapporten er gjort mot situasjonen i bispedømmet, gjennomgangen av resultatmålene og de forvaltningsmessige sidene og med tilhørende refleksjoner, mener vi å ha vist at vi arbeider målbevisst i med de utfordringene kirka har i Nidaros og de mål som er satt for virksomheten.

Etter vårt skjønn er målene nådd på en tilfredsstillende måte selv om det på noen områder fortsatt er et potensial for videre utvikling, dels innenfor de ressurser som er tilgjengelig og dels når rammebetingelsene for virksomhetene utvikles videre.

Trondheim 28. februar 2011



Ola T. Lånke
Leder bispedømmerådet



Tor Singsaas
biskop



Kristian Stendahl
stiftsdirektør

Vedlegg:

- Endringer i bemanningen
- Oversikt over biskopens virksomhet
- RAMU-rapport
- REU-rapport